

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Definitio & subjectum voluntarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS I.

Quid & quotuplex sit voluntarium?

SUMMARIUM.

1. *Acceptio voluntarij.*
2. *Definitio voluntarij.*
3. *Excluduntur motus naturales cognitionis experies.*
4. *Item actus intellectus primò primì.*
5. *Perfectum voluntarium etiam reperitur in actibus necessarijs voluntatis :*
6. *Quamvis in actibus liberis voluntas magis se moveat applicative.*
7. *Imperfecta cognitio causat voluntarium imperfectum.*
8. *Unde aliud est voluntarium perfectum ; aliud imperfectum.*
9. *Aliud necessarium , aliud liberum.*
10. *Divisio voluntarij in formale , habituale , virtuale.*
11. *In physicum , & morale.*
12. *In expressum , & interpretativum.*
13. *In voluntarium in se , & in alio.*
14. *In directum , & indirectum.*

§. I.

Definitio & subjectum voluntarij.

NOtandum. Licet tò voluntarium aliquando strictius pro libero, aliquando latius pro objecto volito, aut omni illo quod est gratum & conforme inclinationi sive elicita sive innata accipiatur; hoc tamen loco & proprie accipi pro spontaneo motu voluntatis seu appetitu vel elicto, vel imperato, à quo etiam effectus subiecti denominationem voluntarij sortuntur. In qua acceptione est voluntarij definitio à S. D. hic q. 6. a. 1. tradita, & nota

CONCLUSIO. *Voluntarium est, quod est à principio intrinseco, cum cognitione finis.*

Ratio est: Per id bene definitur voluntarium, per quod adæquatè distinguitur ab involuntario & non voluntario tanquam extremo adæquatè opposito; sed per datam definitionem ita distinguitur, ergo. Min. probatur, involuntarij privati & negativi duæ sunt causæ, violentia & ignorantia: sed utraque excluditur per datam definitionem, violentia, quod sit à principio intrinseco, cum violentum sit à principio extrinseco; ignorantia verò, quia est cum cognitione finis: ergo per datam definitionem voluntarij rectè distinguitur à suo extremo opposito. Hinc

1. Colliges primò, Voluntarium non reperiri in motibus naturalibus gravium, levium, & animæ vegetativæ: licet enim sint à principio intrinseco, non tamen præsupponunt cognitionem.

2. Colliges secundò, à ratione voluntarij excludi illos actus intellectus qui præveniunt voluntatis imperium; tales quippe actus quamvis possint ex alio actu intellectus procedere, uti

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

conclusio ex præmissis, non tamen procedunt à voluntate operante ex cognitione finis.

Colliges Tertio. Perfectum voluntarium reperiri in omni actu voluntatis conjuncto cum perfecta cognitione finis: siquidem omnis ille actus perfectè participat definitionem voluntarij, sive sit actus liber, sive necessarius; unde etiam amor beatorum elicitus cum perfectissima cognitione ultimi finis est perfectè voluntarius; siquidem tò à principio intrinseco non significat liberam sed solum intrinsecam propositionem in actum quæ vel maxime reperitur in amore fructivo beatorum, in quo voluntas omnes suas vires impendit in actum.

Neque dicas: Voluntas liberè operans se ipsam magis movere ad actum, quam voluntas necessariò operans: ergo actus liber est magis & perfectius voluntarius, quam actus necessarius. Nam Respond. dist. antec. se magis movet applicativè, transeat: elicitive, nego. Arqui ut actus sit à principio intrinseco, æquè habetur, si sit à principio elicitive, quam si sit applicativè.

Colliges quartò. In actibus necessarijs appetitus habentibus imperfectam cognitionem finis, reperiri voluntarium tantummodò imperfectum: quia nimirum imperfectè voluntarij definitionem participant: Unde motus necessarii voluntatis, qui vocantur primò primì, quia non destituuntur omni etiam imperfecta cognitione finis, habent voluntarium imperfectum: imò juxta S. D. a. 2. aliqui motus brutorum procedentes saltem ex imperfecta cognitione finis materialiter sumpti dici possunt imperfectè voluntarij.

§. II.

Divisiones voluntarij.

Voluntarij divisiones sunt variæ & multæ. Et primò dividi in voluntarium perfectum, quod est cum perfecta; & imperfectum, quod est cum imperfecta cognitione finis.

Secundò. In necessarium & liberum: Illud, est quod procedit à voluntate ut determinata ad unum; Istud verò, quod procedit à voluntate indifferenti ad utrumlibet.

Tertio in formale seu actuale, habituale, & virtuale. Formale est, quod pendet à voluntate ut actu influente: habituale, quod semel actu volitum non est retractatum, quo modo aliqua intentio dicitur habitualiter perseverare, quamdiu non est retractata. Virtuale, quod pendet ab actu præterito non retractato, permanente in aliquo suo effectu, vel determinatione. Sic v. g. Missæ celebratio est formaliter voluntaria, quando formalis intentio celebrandi physice durat, tunc est voluntaria

F

ria